

В.В. ДЕРГАЧОВА, К.О. БОЯРИНОВА

ІННОВАЦІЙНА ПОЛІТИКА

 КОНДОР

В.В. ДЕРГАЧОВА, К.О. БОЯРИНОВА

ІННОВАЦІЙНА ПОЛІТИКА

Навчальний посібник

УДК 330.341.1
ББК -551*65
Д 36

*Рекомендовано Міністерством освіти і науки України
як навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів
(Лист № 1/11-3261 від 11.03.2014)*

Рецензенти: *В.І. Чужиков* - д-р. екон.наук., проф., завідувач кафедри Європейської інтеграції, ДВНЗ «Київський національний економічний університет ім. Вадима Гетьмана»;

Є.В. Хлобистов - д-р. екон.наук., проф., завідувач відділу економічних проблем екологічної політики та сталого розвитку, ДУ «Інститут економіки природокористування та сталого розвитку НАН України»

Відповідальний редактор *О.А. Гавриш* - д-р. техн.наук., проф., декан факультету менеджменту та маркетингу, Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут»

Дергачова В.В.

Д 36 Інноваційна політика: Навчальний посібник / В.В. Дергачова. К.О. Бояринова. К.: Кондор-Видавництво, 2014. - 422 с.

ISBN 978-966-2781-74-8

Навчальний посібник підготовлено відповідно до типової програми з дисципліни «Інноваційна політика», яка входить до навчального плану підготовки магістрів галузі знань 0306 «Менеджмент і адміністрування», спеціальності 8.03060102 «Менеджмент інноваційної діяльності».

Висвітлено основні засади формування та реалізації інноваційної політики. Запропоновано практичні та ситуаційні вправи, запитання для самоконтролю, тести та задачі.

Для студентів вищих навчальних закладів.

ББК -551*65

ISBN 978-966-2781-74-8

© В.В. Дергачова. К.О. Бояринова, 2014
© Кондор-Видавництво. 2014

ЗМІСТ

ВСТУП.....	6
РОЗДІЛ 1. ЕКОНОМІЧНИЙ ЗМІСТ ТА ЗНАЧЕННЯ ІННОВАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ.....	8
1.1. Інноваційний тип та інноваційна модель розвитку економіки.....	8
1.2. Сутність, цілі, завдання, принципи інноваційної політики, рівні її формування.....	14
1.3. Місце інноваційної політики в системі регуляторів соціально-економічних процесів.....	20
1.4. Взаємозв'язок інноваційної політики з науково-технічною та промисловою політикою.....	23
ЗАПИТАННЯ ТА ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОПЕРЕВІРКИ.....	29
ТЕСТИ.....	30
ВПРАВИ.....	33
ЛІТЕРАТУРА.....	34
РОЗДІЛ 2. ЕВОЛЮЦІЯ РОЗВИТКУ ІННОВАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ.....	36
2.1. Тенденції формування інноваційної економіки, етапи розвитку інноваційної політики.....	36
2.2. Основні світові тенденції інноваційної політики, досвід країн у її формуванні та реалізації.....	38
2.3. Національна інноваційна система та її особливості.....	50
2.4. Інноваційна інфраструктура.....	57
2.5. Міжнародне науково-технологічне та інноваційне співробітництво.....	66
ЗАПИТАННЯ ТА ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОПЕРЕВІРКИ.....	70
ТЕСТИ.....	71
ВПРАВИ.....	79
ЛІТЕРАТУРА.....	82
РОЗДІЛ 3. ДЕРЖАВНА ІННОВАЦІЙНА ПОЛІТИКА.....	84
3.1. Сутність державної інноваційної політики, її необхідність в умовах інноваційних викликів.....	84
3.2. Стан і проблеми формування державної інноваційної політики в Україні, нормативне забезпечення та шляхи удосконалення.....	87
3.3. Вплив держави на формування інноваційної політики суб'єктів підприємництва.....	92
3.4. Державна науково-технічна політика, технологічні пріоритети інноваційного розвитку, розвитку науки й техніки.....	94
3.5. Пріоритетні напрями інноваційної діяльності.....	98
3.6. Державна цільова та науково-технічна програма.....	102
3.7. Державно-приватне партнерство як механізм підтримки інноваційної діяльності.....	107
ЗАПИТАННЯ ТА ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОПЕРЕВІРКИ.....	110
ТЕСТИ.....	111
ВПРАВИ.....	115
ЛІТЕРАТУРА.....	121

РОЗДІЛ 4. РЕГІОНАЛЬНА ІННОВАЦІЙНА ПОЛІТИКА	123
4.1. СУТНІСТЬ, МЕТА, ЗАВДАННЯ ТА ПРИНЦИПИ РЕГІОНАЛЬНОЇ ІННОВАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ.....	123
4.2. РЕГІОНАЛЬНА ІННОВАЦІЙНА СИСТЕМА, СПОСОБИ ЇЇ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ.....	125
4.3. МЕРЕЖЕВА ВЗАЄМОДІЯ ТА КЛАСТЕРНИЙ МЕХАНІЗМ РЕАЛІЗАЦІЇ РЕГІОНАЛЬНОЇ ІННОВАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ.....	129
4.4. ПРОГРАМНИЙ ПІДХІД У РЕАЛІЗАЦІЇ РЕГІОНАЛЬНОЇ ІННОВАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ.....	138
4.5. ІННОВАЦІЙНИЙ ПОТЕНЦІАЛ РЕГІОНУ. ЙОГО ОЦІНЮВАННЯ ТА НАПРЯМИ РОЗВИТКУ.....	141
ЗАПИТАННЯ ТА ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОПЕРЕВІРКИ.....	145
ТЕСТИ.....	146
ЗАДАЧА.....	154
ВПРАВИ.....	154
ЛІТЕРАТУРА.....	157
РОЗДІЛ 5. ІННОВАЦІЙНА ПОЛІТИКА КОРПОРАТИВНИХ СТРУКТУР	159
5.1. КОРПОРАТИВНІ СТРУКТУРИ В ІННОВАЦІЙНІЙ МОДЕЛІ ЕКОНОМІЧНОГО ЗРОСТАННЯ.....	159
5.2. РОЛЬ ДЕРЖАВИ В ЗАБЕЗПЕЧЕННІ РЕЗУЛЬТАТИВНОСТІ НАУКОВО-ТЕХНОЛОГІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ КОРПОРАТИВНИХ СТРУКТУР, МЕХАНІЗМИ ВЗАЄМОДІЇ ДЕРЖАВИ З КОРПОРАТИВНИМИ СТРУКТУРАМИ.....	167
5.3. КОРПОРАТИВНА ІННОВАЦІЙНА СИСТЕМА ТА ОРГАНІЗАЦІЙНА СТРУКТУРА ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ КОРПОРАЦІЙ.....	168
5.4. НАПРЯМИ ТА МЕХАНІЗМИ РЕАЛІЗАЦІЇ ІННОВАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ КОРПОРАЦІЙ.....	174
ЗАПИТАННЯ ТА ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОПЕРЕВІРКИ.....	185
ТЕСТИ.....	186
ВПРАВИ.....	193
ЛІТЕРАТУРА.....	198
РОЗДІЛ 6. ІННОВАЦІЙНА ПОЛІТИКА ПІДПРИЄМСТВА. ЇЇ ВЗАЄМОЗВ'ЯЗОК З ІННОВАЦІЙНОЮ СТРАТЕГІЄЮ НА МІКРОРІВНІ	200
6.1. Поняття про інноваційну політику підприємства.....	200
6.2. Підходи до розроблення інноваційної політики підприємства.....	206
6.3. ФОРМУВАННЯ ТА РЕАЛІЗАЦІЯ ІННОВАЦІЙНИХ СТРАТЕГІЙ ПІДПРИЄМСТВА В КОНТЕКСТІ ІННОВАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ.....	247
6.4. ЕКОНОМІЧНІ ТА СТРАТЕГІЧНІ АСПЕКТИ УПРАВЛІННЯ ІННОВАЦІЙНИМИ ПРОЦЕСАМИ.....	251
6.5. ФОРМУВАННЯ ІННОВАЦІЙНОЇ ПОВЕДІНКИ ПІДПРИЄМСТВА ТА ЙОГО ІННОВАЦІЙНА АКТИВНІСТЬ.....	270
6.6. Оцінювання інноваційного потенціалу.....	279
ЗАПИТАННЯ ТА ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОПЕРЕВІРКИ.....	293
ТЕСТИ.....	296
ЗАДАЧІ.....	305
ВПРАВИ.....	308
ЛІТЕРАТУРА.....	317
РОЗДІЛ 7. НАПРЯМИ РЕАЛІЗАЦІЇ ІННОВАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ	320
7.1. Підвищення активності підприємницького середовища.....	320
7.2. Орієнтація науки на вирішення завдань інноваційного розвитку.....	327

7.3. ВИБІР ТА РЕАЛІЗАЦІЯ МЕХАНІЗМІВ ДИФУЗІЇ ЗНАНЬ ТА ТРАНСФЕРУ ТЕХНОЛОГІЙ, ІННОВАЦІЙНЕ НАВЧАННЯ.....	331
7.4. РЕГУЛЮВАННЯ ОБОРОТУ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ І ТРАНСФЕРУ ТЕХНОЛОГІЙ. МОНІТОРИНГ ІННОВАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ.....	340
7.5. ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ РЕСУРС ІННОВАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ, УПРАВЛІННЯ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНИМ РЕСУРСОМ.....	344
7.6. ІНСТИТУТИ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ, ІНСТИТУЦІОНАЛЬНИЙ УСТРІЙ, ІНСТИТУЦІОНАЛЬНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ.....	350
ЗАПИТАННЯ ТА ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОПЕРЕВІРКИ.....	355
ТЕСТИ.....	357
ВПРАВИ.....	367
ЛІТЕРАТУРА.....	370
РОЗДІЛ 8. ОЦІНЮВАННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ТА РЕЗУЛЬТАТИВНОСТІ ІННОВАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ.....	374
8.1. ПОНЯТТЯ ПРО ЕФЕКТИВНІСТЬ ТА РЕЗУЛЬТАТИВНІСТЬ ІННОВАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ, ФАКТОРИ ВПЛИВУ.....	374
8.2. МЕТОДИ, ПОКАЗНИКИ ТА МЕТОДИЧНІ ПІДХОДИ ДО ОЦІНЮВАННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ТА РЕЗУЛЬТАТИВНОСТІ ІННОВАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ НА РІЗНИХ РІВНЯХ УПРАВЛІННЯ ІННОВАЦІЙНИМ РОЗВИТКОМ.....	376
8.3. ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ТА РЕЗУЛЬТАТИВНОСТІ ІННОВАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ.....	398
ЗАПИТАННЯ ТА ЗАПИТАННЯ ДЛЯ САМОПЕРЕВІРКИ.....	408
ТЕСТИ.....	409
ВПРАВИ.....	414
ЛІТЕРАТУРА.....	415
СЛОВНИК ТЕРМІНІВ.....	416